

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 46.

Indult Bétsből, Pénteken, December' 5-dikén, 1828.

B é t s.

A' mult hónap 27-dikén egy fontos próbatétel vétetett itt elő, Fels. János Ts. K. Fő Hertzegnek, mint General-Genie-Directornak parantsolatjából, az eránt, mi módon lehet, a' földalatti hadakozásban a' Mínákat Khémiai készülétek által, elmellőzvé az úgynevezett gyújtó hurkák alkalmaztatását, elgyújtani.

A' próbatételre egy hajdani vár földalatt való menetelének vagy galleriájának felvettése vétetett tzelba, melly mindjárt a' belső városon kívül nem régiben fedeztetett fel.

A' próba az ezen tudományhoz megkívántató minden vígyázattal ügyességgel tétetett meg, úgy hogy az elgyújtás módja tökéletesen elsült.

Hogy tehát a' megesett fellobbanás után, annak a' nevezett galleriára visszaható erejéről tüstént és mindenképpen meg lehessen győződni, azonnal bémene azon földalatti hosszas galleriába Báró Hauser Ingenieur-Oberst-Lieutenant; dítséretes szolgálatbeli buzgóságától 's tudni kívánásától elragadtatva, két más Fő Hadnagyokkal, Reuter, és Keresztúry Urakkal együtt, még pedig, minthogy előre vígyázásból e' végre a' Menetel egészen meg volt világosítva, minden akadály nélkül annak éppen a' végéig, teljességgel semmi veszedelmet nem gyanítván: de ott a' mind

két felől történt beomlás által annyi fojtó gász tolakodott volt már abba, hogy az a' bémenteket azonnal és hirtelen elfojtva a' földre terítette.

A' megölő gőznek temérdeksége egyszerre úgy megtöltötte az egész gallériát, hogy ámbár a' kívül jelen voltak legkegyesebb gondoskodására, Fels. Ferentz, Károly, Antal, Lajos Ts. K. Fő Hertzegeknek, valamint az Udv. Fő Hadi Tanács Praesidensének Printz Hohenzollern Ö Hertzegségének is buzdításaira és megtett rendeléseire, minden elővehető módok elővétettek, sőt két Mínaásók is életek vesztével próbát tettek; a' jelenvolt Tisztek és a' Katonaság hasonlóképpen példátlan igyekezettel mindent elkövettek: mégis lehetetlen volt a' szerentsétlen Tiszteket hivatalos foglalatosságaiuknak áldozatjait, két óra eltélese előtt kihozni és Orvosi segedelemre bízni; de a' mellynek fájdalom már fogamatja nem lehetett.

Szmirnából, Nov. 3-dikán. Egy Austriai kis hajóssereg indult ki innen, melly egy fregátból, egy korvettéből, egy briggből és több könnyű hajókból áll. Ez útját Marokkó felé vette. A' hajós sereg Vezére Accurti líneahajós Kapitány. Ezen Expeditióra az adott okot; hogy a' Marokkói rabló hajók egynehány Austriai kereskedő hajókat elvettek.

O r o s z O r s z á g.

A' megboldogult Tsászárné Oct. 24-kén betegedett meg. A' betegség hideglelással és hasrágással kezdődött; de a' melly a' következő napokon megszűnt. A' Tsászárné felkelt az ágyból, és gyógyuló félben látszott lenni; és Ő maga nem engedte, hogy betegségről a' szokás szerént Napi-Hirdetések (Bulletinek) adattassanak ki a' Közönséghez. De mikor Nov. 5-kán látná az Orvos (Dr. Rühl), hogy a' beteg nagy felhevülésben jött, emlékezete és hallása meggyengült, nyelvét nem fordíthatja — odahívatta Crichton és Bluhm orvosokat közös tanácskozásra. A' vérnek a' főre való sebes tödülését látván, az Orvosok eret vágattak az Ő Felsége karján és más eltartóztató szereket vettek elő; de a' mellyek csak kevés pillantatokig tartó könnyebbülést szerének a' betegnek, és nem háríthatták el a' guta ütést, melly Nov. 5-kén reggeli 2 órakor Ő Felsége betses életének végét szakasztotta. — Még Nov. 4-kén dél utáni 5 óráig minden azt hitte az Udvarnál, hogy a' Tsászárné betegsége nem halálos. Ekkor nyilatkoztatták ki az Orvosok, hogy a' gyógyuláshoz többé reménység nintsen. Estvéli 7 órakor vette fel az öreg Tsászárné az Ūrvatsoráját; ekkor még annyi ereje volt, hogy az ágyban felülhetett. Így elkészülve az örökké valóságra reszkető kezekkel reá adta a' beteg Tsászárné, Szülői áldását fijára a' Tsászárra — a' ki, az ifjú Tsászárnéval együtt szüntelen mellette volt a' betegnek — és a' Töle távol lévő többi magzataira ú. m. Constantin és Mihály Nagy Hertzegekre, Mária, Anna, és Ilona N. Hertzeg Aszszonyokra, kiket mindnyájokat névszerént megnevezett. Ekkor elővezették, az Ő Felsége kívánságára, a' Korona-Örökös; a' kimindjárt azt kérdezte Nagy

Anyjától, nem akarja-e' látni az ő testvér húgait? A' beteg intett a' fejével — 's oda vitettek a' Nagy Hertzeg Aszszonyok is. A' Tsászárné megáldotta minden unokáit, és erőtelen kezét a' Tsászár segítségével tette a' kis Constantin fejére, a' kit az álomból költöttek fel, hogy Hozzá vigyenek. Több hamar azután elszenderedett Ő Felsége, és hajnali 2 órakor kimult. A' nép színmutatás nélkül való részvétellel siratta másnap „Anyátskáját” a' melly névvel már sok esztendőök óta szokta Ő Felségét nevezni és tisztelni.

Tiflis Oct. 30-kán. Sipägin Generális, a' Tiflisi Kormányozó rövid ideig tartó betegsége után Epehideglelésben megholt.

A' Sz. Pétervári Újság közli Nov. 6-dikán azon Tsászári Jelentést, mellyben a' most Uralkodó Orosz Tsászár, Édes Anyjának a' boldogult Özvegy Tsászárnénak halálát Alattvalóinak fájdalmas érzésekkel tudokra adja. — Az Újság azt jegyzi meg: hogy soha egy Thrónuson sem látott a' világ a' jótételben olly fáradhatatlan Fejedelem aszszonyt, mint a' megboldogult Tsászárné volt.

(A' megboldogult Orosz Tsászárné, Mária Feodorowna, (az előtt: Sophia, Dorothea, Augusta, Luiza) Würtembergi Kir. Hertzegaszszony volt, a' megholt Würtembergi Királynak Fridriknek testvére. Született 1759-ben, Oct. 25 kén. Az Attya Fridrik Eugen Würtembergi Hertzeg, és az Anya Friderika Dorothea, Sophia, Brandenburg Schwedti Márkgrófnak a' Leánya, megértvén az Orosz Udvarnak abbéli szándékát, hogy a' Korona Örökös Nagyherceg, Pál, ki későbbben Orosz Tsászárrá lett, szándékozik a' W. Hertzegi Házból házasodni, mind a' két Hertzeg Kisaszszonyaikkal, ú. m. a' most meghalálozott Orosz Tsászárnéval és Erzsébet Wilhelmine Lu-

dovica Hg Aszszonnyal, ki később a' most uralkodó Austriai Tsászári Pelségnek I. Ferentznek első Hitvесе lett, Berlinbe mentek, a' hova Pál Nagyherczeg, Sz. Pétervárból, 1776-ban Jul. 21-dikén hasonlóképpen megérkezett; kinek választása Sophia Dorotheára, az idősb Herczeg Aszszonyra esvén, minekutánna abban az akkori Orosz Tsászárné II Katalin is megegyezett, a' Herczeg Aszszonyt Henrik Kir. Herczeg, a' Burkus Királynak II Fridriknek Testvére kérte meg Pál Nagy Herczegnek. Ezen örvendetes történet alkalmatosságával II Fridrik több öröm innepeket rendelt s fényes mulatságokat tartatott. Az után az Ifjú Herczeg Asszony Szüléivel együtt Sz. Pétervárbá elútafván, ott az Öszvekelés Oct. 18-dikán tartatott 1776-ban. A' megholt Tsászárnénak 10 Gyermekei voltak; ú. m.

1. A' boldogult Sándor, Orosz Tsászár.
2. Constantin Cesarevits Nagyherczeg.
3. Austriai Ts. K. Fő-Herczeg Jó'sefnek, Magyar Ország Nádorának megholt első Hitvесе.
4. A' Meklenburg-Schwerini meghalt Örökös Nagyherczegnek Hitvесе.
5. A' Weimari Nagy Herczegné.
6. A' Würtembergi megholt Királyné.
7. Olga Nagyherczeg Aszszony, ki 5 eszt. korában megholt.
8. A' Hollandiai Korona örökös Herczeg Hitvесе.
9. A' most uralkodó Miklós Tsászár.
10. Mihály Nagyherczeg. Kik közül öten a' Tsászárnénak még életében elhaltak.

Nagy Britannia.

London, Nov. 22-kén. A' Frantzia Követ Herczeg Polignae haza akar a' napokban Párisba menni, a' hivatalos foglalatosságokat, a' Herczeg távolléte alatt, Roth Ur, a' Követségi első Tanácsos fogja vinni. — Herczeg Wellington Nov. 19-kén Windsorba kiment a' Királyhoz, és Ő Felségénél ebédelt; estve vissza jött Londonba. Mar-

quis Palmella Nov. 20 kán Conferentziát tartott Ő Herczegségével, mellynek végével úgyra kiment Windsorba Ő Felségéhez.

A' Morning-Journal Nov. 18-kán, a' következő zikkelyt adta ki: „Mindent, valaki tsak józan ítéletű ember Nagy Britanniában — a' kinek szíve moraliter érzeni tud, és embertársainak meggyilkolásával lelkiésméretét terhelni nem akarja — a' ki a' döghalálnak segítője, és a' bűnnek előmozdítója nem kíván lenni — minden ilyen férjfiút ezennel felszóllitunk, hogy amazokra méltó nevet, Sierra Leonát *) a' Nagy Britanniai Szállítványok sorából az Országlószék által haladék nélkül kitöröltetni, kiáltsa. Nintsen a' föld kerekségén olyan hely, hol a' halál hasonló pusztításokat tenne, hol a' bűn olly fel emelt fővel járna. A' társaság azon a' kritikus ponton áll ebben a' Halottas tartományban, a' mikor már örültség lenne javulásra várakozni — és égre kiáltó kegyetlenség, újabb Próba tételekhez

---

*) Sierra Leona, Anglus Gyarmat Afrikában, melly Angliának 50 esztendő óta teméntelen pénzébe és emberébe került. Nagy költséggel Európaiak szállítottak oda (uktól a' Tör'sök népek, a' Szeretsenek megtérítettének és pallérozódást kápnának); de a' kik tsak hamar mind elhaltak. Mások küldettettek: azok is úgy jártak. Ekkor gyanú támadt a' Klíma mérges és gyilkos természetéről. De az ennek megvisgálására több ízben kiküldetett Biztosok, a' tájéket kellemetesnek találván és az Ég hajlat ártatlan voltáról bizonyyságot adván: az Országló szék (hihetően sokat reménylven még valaha ettől az Afrikai Gyarmattól) nem akarta abban hagyni a' dolgot. Most közelebb, esztendő el forgása alatt, 5 Kormányozó halt el egymásután.

fogni. Erről a' Gyarmatról le kell Nagy-Britanniának mondani, — más különben rövid idő alatt iszonyú lesz a' feles terhe azokon, kik az oda való romlásnak okai. — Imé itt közlünk egy onnan vett levelet, mellynek hitelt érdemlő voltáról jót állani készek vagyunk:

Sierra Leona Aug. 19-kén 1828.

„A' döghalál, melly Juliúsig megkémelt bennünket, elvitte a' Kormányozót (Oberster Lumleyt) 's elpusztítá a' mellette álló Tisztek seregét. A' legjobb Orvosok Clarke és Foulis betegen fekszenek — és ha Dr Ferguson nem volna, nem tudom mihez kezdenénk. A' fekete lakosok között rettenetes a' halandóság. Én házamból éppen a' Temető helyre láthatok a' hová éjjel nappal hordják a' Pestis áldozatjait. És még is azt mondják a' kemény szívű Fejérek (Európaiak), hogy ez, egészséges Klíma! — A' romlottság itten, képzelhetetlen. Jól mondta Macaulay Úr, hogy ha az ember ezeket a' vad népeket (a' szeretseneket) megtekinti és ezt a' temérdek költséget, mellyben Angliának ez a' Colonizálás kerül, meg gondolja: alig tartóztathatja meg magát a' nevetéstől. Mind ez a' nagy lárma a' feketékért tétetik; ők érettek indíttatott mozgásba ez a' pénzt fetsérlő Machinerie: ők pedig ehez egy betűt sem értenek, 's nem gondolnak véle, legkevesebbet is. Az igaz Valásról ezek a' feketék semmit sem tudnak. A' fajtalan Aszszony személyeken kívül egyebet nem imádnak; és ezeket úton útfélen találja az ember. A' templomba csak a' Tisztviselők (és ha néha valami Európai ember oda botlik) járnak. „Ugyan kérem, — így szólítá meg a' minap egy valaki a' Kommandírozó Tisztet, hogy esik az, hogy tegnap a' Regiment nem jelent meg a' Templomban? Az által sokat árt az Úr a' Templomnak, — mert az Aszszonyok csak

mu'sika-hallgatni járnak oda, és ha a' katonák elmaradnak: üresen fog a' Templom állani.“ — Nem is lehet, ostobaság nélkül, azt reményleni, hogy ez a' mostani Systema a' vad Négereken valamit változtatni fogjon. Nézze meg az ember a' Krumokat, Timánikat, és Mandingókat, (ezek a' nevezetesebb ott lakos Nemzetségek); találtak e' ezeknél a' népeknél valami bemenetelt vagy meghallgattatást ama nyomorult emberek, kik a' Bibliáknak kiosztogatására ide küldettek? tudnak e' ezek, nem többet, tsak egy igazán megtérített tanítványt mutatni? — Bártsak adná az Ég, hogy a' sok Zachary, Wilberforce, Buxton, Stephen, Cropper, és az Afrikai Intézetek tagjainak Választott serege tsak egyetlenegy esőző időben lenne itten, — hogy látná a' Klíma egészséges voltát, és azt a' Valásosodást, pallérozódást, 's a' t., mellyet az Afrikaiak az által nyernek, hogy egy ilyen helyen, Afrikának minden vad Nemzetei megtelepedtek. — A' magasztalt kereskedésnek nyoma sints, én legalább egy pénzt sem láttam, azt kivéven, a' mit Angliából az Országló szék, a' Gyarmat Tisztjeinek ide kiszór. — Majd el is felejttem megírni, hogy abban a' szempillantásban, a' mellyben Lumley Úr a' Kormányozó meghalálozott, bizonyos előkelő emberek, minden írásait kezekhez akarák kaparítani, mint a' Turner Generális halálakor esett, — kétség kívül, hogy látnák, mit írt a' Kormányozó az Országló-székhez küldött leveleiben ezen Gyarmat felől. De a' Kormányozónak volt egy barátja, a' ki az említett Uraknak eleikbe állván, értékre adta, hogy ha életeknek örülnek, az elpétséltt írásokhoz nyúlni meg ne próbálják; erre, fel hagyván a' dologgal, eltávoztak.“

Málta, Oct. 30-kán. Az Orosz Ad-

mirális Gróf Heyden Oct. 18-kán egy Nyilatkoztatást adott ki, mellyben a' Dardanellákat és Konszantinápolyt, Hadi elzárás (Blokáde) alá hirdeti, úgy mindazonáltal 1) hogy minden Neutralis hajóknak (megvizsgálván elébb, mi van rajtok?) megengedtetik a' Dardanellákra és Konstántzinápolyba való bemenetet, vagy az onnan való kijövetel, ha hadi szereket, eleséget's más Háborúi tiltott jószágokat nem visznek 2) Az Orosz Őrálló Hajós sereg, melly Admirális Ricord Ur Parantsolatja alatt fog állani, tsak azok ellen a' Neutralis hajók ellen fog erőszakhoz nyulni, mellyek magokat megvizgáltatni nem engednék, vagy a' partok mellett való járás által a' megnézettetést kikerülni törekednének.

Jelenti végre az Admirális, hogy Morea, minekutánna a' Török seregektől tökéletesen meg van tisztitva, többé Blokáde alatt nem áll, és minden Neutrális Kereskedő Hajók bátran mehetnek a' Görög Országi Kikötőkbe.

Frantzia Ország.

Pátrás Nov. 24-kén. Donna Mária Theresia de Bourbon, a' megholt Spanyol Infansnak D. Luisnak leánya, a' megboldogult Toledói Erseknek Cardinális Bourbonnak testvér húga, és a' Békekesség Hertzegének (Godoynak) Hitvese, de a' kitől 1808 ólta elválva külön élt, meghalálozott.

A' visszálkodások a' Frantzia Országi Püspökök és a' Ministerium között — amaz esmeres (Jun. 16-ki) Kir. Rendeléseknek következésében, mellyek által a' Jésuiták az Oskoláktól eltiltattak, és a' kis Papi-Oskolák másképpen organizáltattak, — még most is tartanak. A' Toulousei Ersek, a' ki a' tudva lévő Rendeléseket, az alatta álló kis Papi Os-

kolákra nézve még nem teljesítette, Berger Urat, a' Vicariusát, Párisba küldötte, hogy ezen tárgyban az Oskolákra ügyelő Ministerrel érkeznek. — A' Párisi Ersek, Quelen Ur, egy Pásztori levelet botsátott ki, mellyben a' többek között a' következő hely fordul elő: „Soha sem fogják a' Püspökök, lelki esméretekben megháboríttatván, panaszsaikat a' legkeresztyénebb Királyhoz hijában botsátani. Ha eleintén úgy látszott is, hogy fájdalmas sohajtásaiknak szava a' levegőben elenyészik: de mégis győzött az Igazság országa. — Imé kilentz nyughatatlan és félelmes Hónapok eltelése után (és így Februárius közepe ólta, a' mikor a' nevezett Kir. Rendelések a' Kabinétban munkába vétettek) megvan az a' vigasztalásunk, hogy a' mi kis Papi Oskoláinknak, mellyeket az idő mulhatatlan szükségesekké tett, és a' mellyek nélkül Hazánkban semmi Papságra, 's annál fogva semmi Hitre, 's következésképpen semmi békességre és boldogságra számot nem tarthatunk vala, további fenmaradását tinéktek hirdethetjük. Még nyílnak újonnan a' szent Asylumok, a' hol a' mi ifjú Sámueleink az Urszavának és parantsolatnak hallgatására és tanulására megjelennek. Az Ur, megindíttatván, a' mi könyhullatásaink és imádságaink által, véget vetett a' kemény próbának, melly alatt szinte elhalánk; olly nehéz volt annak sújja és olly eleven a' fájdalma. Tsak egy Püspök bírhatja ezt el, és mi őrizkedni fogunk a' fátyolt elöttetek félrevonni, melly ezt a' Keserüség mélységét fedezi, a' hová leszállani nekünk a' Pásztori kötelesség parantsolta. De az Ur bennünket megvigasztalt. Ne féljete, hogy mi lelkünk esmérete ellen valamire reá állottunk, Igent és Nemet egyszerre mondottunk, kötelességünket elárultuk, és hívtelenek lettünk ama gon-

dolkozáshoz, mellyet mi az Egyháznak a' lelkiekben való hatalmáról és megavulhatatlan jussairól, közönségesen állítottunk. A' helyett, hogy hasztalan magyarázgatásokba ereszkednénk, elég legyen tinéktek azt mondani .... hogy az Egyház és a' Status fényes méltóságú Fejei (a' Pápa és a' Király) gondolatjaikat és kívánságaikat egymással közölvén, az Ur ezen Fő Személyeknek akarataikat és gondolatjokat oda hajtotta, hogy a' böltsességnek, és engesztelődésnek lelke egyesülne — és hogy végre a' Frantzia Püspökök ekkor, valamint először is (mikor Augustusban a' Királyhoz az Emlék-írást felküldötték) szinte egy akarat-
tal, ellent nem állván azon nagy homály, melly ezen kényes és kínos dolgot fedezte, el fogadták azon Rendeléseket, mellyeket egy felől a' Krisztus Helytartójának közbenjárása, másfelől a' Szent Lajos Fijának kegyes engedése, lelkeknek türhetővé tett. — Gonoszság volna a' Püspököknek a' Sz. Székre való apellálásában, és a' Királyhoz írt, Emlék írásában csak pártosságot és uralkodni vágyást látni. Tetszett az Istennek, tekintetét két különböző Hatalmak (az Egyház és az Ország) között megosztani, mellyek csak Tőle függenek, mindenik az Uralkodása alá adatott dolgok körében.... Az Egyháznak nem kell Uraság a' földön, hanem azt mondja az ő Hitén lévő Fejedelmeknek: „Adjátok nékem a' lelkeket, és tartsátok meg a' többi“ (Azt lehetne ezen Pásztori levél némelly szavaiból gondolni, hogy talán a' Király és a' Pápa — a' ki a' minap midőn ezen dolog Ő Szentsége eleibe viték, a' Minister Cardinalis által, és így Diplomatikai úton, a' Frantzia Püspököknek azt felelte, hogy bízzák magokat a' Király esmeretes kegyességére, — most újabban elővették a' dolgot, és a' Király a' Sz. Szék közbenjárására a'

kiadott Kir. Rendeléseken valamit változtatott; úgy hogy a' Püspökök az ekképen meg lágyított 's változtatott Rendelést — nem pedig az eredetét — fogadják el. De a' dolog nem úgy van. Az egyik Kir. Rendelés, melly a' Jészuita-Oskolák eltörléséről szól, egészen végre hajtattott, és azon 8 oskolák, mellyek a' Jészuitákéi voltak, mind zárva vagynak. A' másik, hasonlóan szórol szóra végre hajtatik. A' melly kis Papi Oskolák magokat a' Kir. Rendeléshez nem szabják, azoknak megnyittatására engedelem nem adatik. Így p. o. a' Mont-aux-Malaisi kis Papi Oskola (Rouen mellett) bezárattatik. A' helybéli Papnak 50 ifjakat, kik hozzá érkeztek, vissza kellett a' hazájokba küldeni. Mondja ugyan a' Quotidienne most is, a' mit némelly Püspökök mondának, hogy non Possumus; de azért a' Kir. Rendelés mindenfelé betűről betűre teljesítettik.)

A' Messenger des Chambres a' napokban egynek nekrologiai (Halott-leíró) tikkelyt adott ki a' megboldogult Orosz Tsászárnéről, mellyben Ő Felségét Sofiának nevezi és a' Badeni N. Hertzegei Házból származtatja. A' Gazette nem mulatá el mindjárt másnap, ezen vastag tudatlanságát a' félig Hivatalos Ujságlevélnek, éles tsúfolással ostorozni.

Moreából a' Hadi seregtől igen kevés magános levelek érkeznek Párisba. Ennek okának a' Moniteur azt mondja, hogy a' Kikötőkbe a' Hajókhöz, kik a' Hivatalos leveleket hordják Frantzia Országba, nem viszik oda a' magános leveleket vagy nem tudják oda vitetni azok, kik távol a' Kikötöktől benn Moreában el vagynak szélledve. Rendes Postát tüstént nem lehet állítani. — A' Gazette de France erre azt kérdi: De hát mióta vannak a' mi Katonáink Moreában elszélled-

ve? Hiszen, még eddig Navarinban, Róronban, Petalidiban és Patrasban voltak, melly Helyek közzül egyik sem esik benn Móreában.

P o r t u g a l l i a.

A' Lisbonai hivatalos Újságban Nov. 10-dikén, e' vagyon: Ö Felsege, a' Kir. Hertzeg Asszonyokkal együtt, Caxias nevű mulató kastélyába akarván menni, a' befogott öszvérek megijedtek 's a' kotsit felborították. Ö Felsege olyan szerentsetlen volt, hogy a' jobb lába tzombjában eltört: szerentsére a' törés tsak egyszerű volt, és a' tzomb nem nagyon zúzott meg. Tüstént piótzák rakattak reá 's a' törés tsak könnyen körül köttetett.

A' felség fájdalmat már nem is érez. Dona Mária Isabella Kir. Hg Asszony a' fején megsebesítettett, de nem nagyon. Dona Mária d' Assumpçao, K. H. Asszonynak a' bal lábát zúzta meg a' kotsi egy kevésse.

M a g y a r O r s z á g.

A' Nagy Méltóságú Magyar Királyi Helytartó Tanács Nov. 18-kán Tek. Oláh László Urat, Magyar Országban és a' K. Törvényszéknél felesküdt Ügyvédöt, a' közönséges ügyviselésekben megmutatott ügyességére, és kivált a' Concursus' alkalmazásával megbizonyított jeles tehetségeire nézve, a' Magyar K. Helytartói Agensek' számába bévenni méltóztatott.

A' M a g y a r K u r í r T i s z t e l t O l v a s ó j i h o z.

Midön a' folyó esztendő elején az elenyészéshez közelgetett Bétsi Magyar Újságnak folytatására magamat elhatároztam, abbéli meggyőződéssel fogtam ezen fáradságos munkához, hogy ha magamra vállalt kötelességemnek teljes tehetségem szerént megfelelni igyekszem; a' közhasznú hazafiúi jó igyekezetet örömet gyámolító Magyar Nemes Nemzetnek mind bizodalját, mind pártfogását megnyerhetem.

Tett ígéretemnek megfelelni igyekeztvén, háláadó alázatos köszönettel emlegetem azon Nemzeti pártfogást, melly az első esztendő második felében mindjárt arra segített, hogy Erdemes Olvasóimnak az Újság mellett Toldalékul, egy Olvasó Könyvtárral is kedveskedni elkezdhettem.

Most pedig, midön az időből kifejtődöz történetek terhesednek, 's a' sorsnak fordulásai az előre törekedő népeknek új pályát nyitni látszatnak; annyival inkább serénykedem a' bennem helyheztetett buzdító bizodalomnak kettőzitetett szorgalmatossággal megfelelni: minél elevenebben képzelem; hogy mind ezek az emberi tudni vágyódást sokszorozva felhevítik.

De valamint igaz hazafiúi buzgóságból iparkodom, kötelességemben híven eljárván, Erdemes Olvasóim várakozásának megfelelni, hogy Újságlevelemben a' nevezetes történeteknek hiteles előadását hamar feltalálhassák: éppen úgy a' felől is meg vagyok győződve, hogy Tisztelt Olvasóimat bántanám meg, ha elhallgatnám, mennyi akadályokkal kelletik a' legszentebb szándék végre hajtása közben is keservesen küszködnöm a' miatt, hogy, többnyire az Erd. Olvasók tudtok nélkül, az Újságnak úgy nevezett praenumeratiói ára, nagy részént még máig sints felküldve. — Ez annyival sajnosabban esik, minthogy itt az Aerarialis taksát, melly minden darab postán innen lemenő újságtól esztendőre tíz tíz V. forintra megy, előre kell lefizetnem.

Hogy tehát ugyan azon Hazához, mellyet esztendővel ezelőtt É s a u szavaival kértem az áldásért, ennek kimaradása miatt utóbb is a' szenvedő Megváltó-

nak szavaival ekként ne kénytelenítsem fohászzkodni: Hazám! ha lehetséges, müljék el én tölem e' pohár: tökéletes bizakodással kérem mind azokat az Erdemes Hazafiakat, kik ezen Újságot tovább is jártni kívánják; méltóztassanak rendelkezéseiket úgy tenni, hogy az Újságnak előfizetési ára ezentúl idejében kezemhez jöjjön, és azzal együtt az elmaradott taksák is felküldessenek.

Az Újságnak pontos küldését szint olly szoros kötellességének tartja a' Kiadó, mint annak írását. Ha pedig elmarad; annak jele, hogy az hitelesen megrendelve nintsen.

A' Magyar Kurír taksáját, melly félesztendőre 15 V. forint, felküldés végett, a' Ts. K. Posta Hivatalok, mint a' köz jót a' Fels. Aerarium hasznával egybekötő Országos Tiztségek, mindenütt elfogadják. A' Bétsi Tisztelt Olvasók 10 V. for. fizetnek a' M. Kurírért.

Egyébaránt, a' kik Tisztelt Olvasóim közzül azt kívánják, hogy az Újság járása, esztendő elején, addig is félbe ne szakadjon, míg a' pénz vagy a' több praenumeratiot öszveváró Posta Hivatalokról, vagy Dilizsánsz által feljöhet; méltóztassanak az Újságot hozzám útasítandó megváltott (frankírozott) levél által egy két sorban megrendelni, feljegyezvén az utolsó posta statiót, mellyről Újságaikat veszik. Így a' borítékra nyomtattatandó Utasítás is hibátlanul jöhet kezemhez.

A' M. Kurír hetenként kétszer indul Bétsből, Kedden és Pénteken estveli 9 órakor, és a' mi nevezetes a' Nyomtatott Újságokban itt azon napon jelenik meg, az már ebben is benne lehet 's benne is szokott lenni.

Erdemes Olvasóimnak a' jövő 1829-dik esztendőben is a' M. O. Vármegyék közzül négy kiszínel Mappával fogok kedveskedni, mint ezen folyó esztendőben. Ezenkívül:

A' M. Kurír mellett Toldalékul jár árkusonként egy Olvasó Könyvtár, Rajzolatokkal együtt, nagy 8-rétben, mellynek Foglalatja ez:

I. Nevezetes Városok leírásai. II. Nemzetek, ezeknek szokásai. Nyelvek. III. Életleírások, a' régi és újabb időkből. IV. Közhasznú dolgok esmertetését terjesztő előadások. V. Tudománybeli nevezeteknek, különösen az Újságokban előforduló idegen kifejezéseknek és mesterszóknak magyarázatja. VI. Új találmányok. VII. Literaturai nevezetességek. VIII. Tudományos kérdések. Feleletek. IX. Jelles Gondolatok és Mondások.

A' Hazabéli nevezetes történeteknek közlésére, alázatosan kérem a' Nemzetnek minden rangú és rendű Tisztviselőit 's Tudósait.

A' postán vagy dilizsánszon küldendő levelek legjobban e' ként útasíttatnak hozzám. — Így leghamarább vehetem a' leveleket.

An Herrn Joseph von Márton
Professor.

Franco.

Untere Bäckerstrasse Nro 742.

in Wien.

Szerkeztető és Kiadó M á r t o n J ó ' s e f, Professor. (Untere Bäcker-Strasse Nro 742.)

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)